

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tal-5 ta' Mejju, 2004

Ċitazzjoni Numru. 842/2001/1

**Stephen Fenech f'ismu proprju kif ukoll bħala
eżerċenti l-kummerċ taħt l-isem *Jigsaw Designs*, ġà
magħruf bħala *Eżatta!***

Versus

Harrild Printing Press Company Ltd

Din hija kawża b'kontro-talba dwar appalt. L-attur talab il-ħlas ta' elfejn seba' mija u sebgħa u sittin lira (Lm2,767) maqsuma hekk: elfejn erba' mija u sitt liri u disa' ċenteżmi (Lm2,406.09) ħlas għal *graphic art work* magħmul minnu għas-soċjetà konvenuta, u tliet mija u sittin lira u wieħed u disgħin ċenteżmu (Lm360.91) taxxa fuq il-valur miżjud. Talab ukoll l-ispejjeż, fosthom dawk ta' ittra legali tas-26 ta' Marzu 2001 u ta' ittra ufficjali tat-22 ta' Frar 2001, u l-imgħax minn meta nħarġu l-fatturi relativi.

L-attur kien talab ukoll illi l-kawża tinqata' bid-dispensa tas-smiġħ taħt il-proċedura sommarja speċjali, iżda l-qorti

b'dikriet tal-5 ta' Ġunju 2001 ordnat illi l-kawża timxi bil-proċedura normali, u l-konvenut ressaq dawn l-eċċezzjonijiet:

1. jekk is-soċjetà konvenuta għandha tagħti xi ħaġa, għandha tagħti anqas milli qiegħed jitlob l-attur;
2. ix-xogħol li għamel l-attur ma kienx kif iridu l-arti u s-sengħa;
3. ma għandux jithallas l-ammont mitlub bħala taxa fuq il-valur miżjud għax "l-attur qatt ma eskludih minn l-*invoices* li huwa kien jibgħat lis-soċjetà konvenuta u allura qatt ma kienet l-intenzjoni tiegħu li jinkludih";
4. l-attur kemm-il darba waqa' lura biex lesta x-xogħol, tant illi s-soċjetà konvenuta kellha tħallas nies oħra biex jagħmlu tajjeb għal dan id-dewmien, u b'hekk hija ġarrbet danni.

Is-soċjetà konvenuta inqadiet bil-proċedura mibdija mill-attur biex ressqet il-kontro-talbiet tagħha.

Fissret illi kienet tqabbad lill-attur jagħmel xogħol ta' *graphic design* u *type-setting* ta' xogħlijiet li kien ikollha fil-kors normali tan-negozju tagħha. L-attur, iżda, kemm-il darba kien tardiv f'xogħlu, u, barra minn hekk, ix-xogħol, ukoll meta mhux tardiv, ġieli ma kienx ikun kif iridu l-arti u s-sengħa.

Minħabba f'dan l-għemil ta' l-attur, is-soċjetà konvenuta ġarrbet danni, bħal meta kien ikollha tħaddem in-nies tagħha bis-sahra biex tlaħħaq ma' *production dates* meta l-attur iġib ix-xogħol tard.

Għalhekk b'rikonvenzjoni s-soċjetà konvenuta talbet illi l-qorti:

1. tgħid illi x-xogħol magħmul mill-attur ma kienx kif iridu l-arti u s-sengħa, u illi f'xi każijiet il-konvenut kien moruż f'xogħlu;
2. tgħid illi minħabba f'hekk is-soċjetà konvenuta ġarrbet danni;
3. tillikwida d-danni; u
4. tikkundanna lill-attur iħallas id-danni hekk likwidati, flimkien ma' l-ispejjeż tal-kawża.

L-attur ressaq l-eċċezzjoni illi l-kontro-talbiet huma "infondati fil-fatt u fid-dritt" u illi s-soċjetà konvenuta qatt ma lmentat miegħu li ġarrbet xi danni minħabba x-xogħol tiegħu.

Il-fatti li wasslu għal din il-kawża ġraw hekk:

Is-soċjetà konvenuta, li tmexxi negozju ta' stamperija, kienet tqabba lill-attur biex jagħmilha xogħol ta' *graphic art work*, iżda ma ħallsitux għal xi xogħol li għamlilha għax tgħid illi xi xogħol sar ħażin u xogħol ieħor tlesta tard u, minħabba f'hekk, biex tlaħħaq kellha tħallas iżjed biex tħaddem nies bis-sahra. L-attur, għalkemm jistqarr illi kien hemm xi żbalji, dawn huma ta' importanza żgħira meta mqabbla mal-volum tax-xogħol, jiċċad illi kien hu li jaħti għad-dewmien fix-xogħol, għax igħid illi kienu l-klijenti tas-soċjetà konvenuta li kienu jwasslu l-materjal jew jagħmlu tibdiliet fl-aħħar mument.

Dwar il-kwistjoni tad-dewmien, Frank Muscat, *managing director* tas-soċjetà konvenuta, u xi impjegati tas-soċjetà konvenuta xehdu illi, wara li ma baqgħux jaħdmu bl-attur, il-ħtieġa għas-sahra naqset.

Il-qorti iżda ma hix sodisfatta illi kien l-attur, u mhux il-klijent stess, li jaħti għad-dewmien kollu, u, konsegwentement, għall-ħtieġa għal aktar sahra. Fil-fatt, Frank Muscat, *managing director* tas-soċjetà konvenuta, waqt il-kontro-eżami stqarr illi tassew illi xi klijenti kienu jkunu jridu tibdiliet fix-xogħol¹, u dan bilfors iwassal għal dewmien.

L-argument tas-soċjetà konvenuta huwa illi, meta tqabbel il-ħlasijiet għax-xogħol b'sahra, b'ħala perċentwali mit-*turnover*, għas-snin 1999 u 2000, meta s-soċjetà konvenuta kienet taħdem bl-attur, ma' dawk għas-sena 2001, meta bdiet taħdem b'ħaddieħor, issib illi meta kienet taħdem bl-attur ħallset sitt mija u għoxrin lira (Lm620) żejda. Dan il-kalkolu, iżda, ma jqisx fatturi varjabbli oħrajn, b'ħal e.g. is-sehem tal-klijenti fid-dewmien, in-natura tax-xogħol, il-fatt illi seta' jerga' jintuza *artwork* magħmul fis-snin ta' qabel, u li għalhekk ma jkollux isir mill-ġdid, u l-fatt illi s-soċjetà konvenuta stess bdiet tikseb aktar esperjenza u għalhekk setgħet taħdem b'aktar effiċjenza.

Il-qorti għalhekk hija tal-fehma illi ma għandhiex tilqa' t-talba tas-soċjetà konvenuta biex l-attur jagħmel tajjeb għal dak li nefqet żejjed għal xogħol b'sahra.

---

¹ *Fol. 183 u fol. 197 et seq.*

Dwar xogħol magħmul hażin ingiebet prova illi l-attur kien għamel disinn hażin għal xi *ticket folders*², u dawn għalhekk saru ta' daqs hażin u s-socjetà konvenuta tilfet mitejn u disgħin lira (Lm290). L-attur jistqarr li l-iżball kien tiegħu³, u għalhekk it-talba tas-socjetà konvenuta għattnaqqis ta' mitejn u disgħin lira (Lm290) minn dak li għandha tagħti lill-attur għandha tintlaqa'. Għalkemm issem mew żbalji oħra, ma ngibitx prova illi s-socjetà konvenuta garrbet xi telf minhabba f'dawn l-iżbalji.

Fadal il-kwistjoni tat-taxxa fuq il-valur miżjud.

L-attur stqarr illi kien reġistrat għall-għanijiet ta' din it-taxxa biss b'seħħ minn Settembru ta' l-2000; għalhekk qabel dik id-data l-fatturi ma kienx joħroġhom bit-taxxa miżjuda⁴. Billi l-ħlas li qiegħed jitlob l-attur huwa kollu għal xogħol li sar qabel Settembru ta' l-2000⁵, il-fatturi kollha kienu nħarġu mingħajr it-taxxa miżjuda.

Kif sewwa tgħid is-socjetà konvenuta fin-nota ta' osservazzjonijiet tagħha, it-taxxa għandha titqies għa magħduda ma' l-ammont muri fuq il-fattura, u ma għandhiex tkompli tiżdied ma' dak l-ammont. Dan joħroġ mill-para. 8 tas-Seba' Skeda meħmuża ma' l-Att dwar it-Taxxa Fuq il-Valur Miżjud gKap. 406ħ

8. Meta l-ammont ta' taxxa li titħallas bis-saħħa ta' dan l-Att ma tkunx identifikata fi ħlas għal provvista taxxabli, dak il-ħlas għandu jitqies li jkun jinkludi dik it-taxxa.

L-art. 89 ta' l-istess Att igħid f'liema ċirkostanzi jista' jsir tibdil fil-prezz miftiehem bejn il-partijiet biex ma' dak il-prezz tiżdied it-taxxa. Iċ-ċirkostanza msemmija mill-attur ma hix waħda minnhom, u għalhekk l-attur ma jistax jitlob it-taxxa mingħand is-socjetà konvenuta iżda għandu jbatiha hu.

Ma hux kontestat mis-socjetà konvenuta illi x-xogħol li għamlilha l-attur jiswa elfejn erba' mija u sitt liri u disa' ċenteżmi (Lm2,406.09), li minnhom għandhom jitnaqqsu mitejn u disgħin lira (Lm290) għal xogħol magħmul hażin, biex jifdal elfejn mija u sittax-il lira u disa' ċenteżmi (Lm2116.09). Għalkemm l-attur għandu joħroġ riċevuta

---

² Fol. 60.

³ Fol. 154.

⁴ Fol. 157.

⁵ Fol. 24.

Kopja Informali ta' Sentenza

fiskali għall-ħlas kollu, ma għandhiex tiżdied it-taxxa ma dak li għandha tagħtih is-soċjetà konvenuta.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża u tiddisponi mit-talbiet ta' l-attur u mill-kontro-talbiet tas-soċjetà konvenuta billi tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallas lill-attur elfejn mija u sittax-il lira u disa' ċenteżmi (Lm2116.09) flimkien ma' l-imgħaxijiet kummerċjali relativi.

L-ispejjeż ġudizzjarji tal-kawża u tar-rikonvenzjoni jinqasmu hekk; parti minn erbgħa ($\frac{1}{4}$) jħallasha l-attur u tliet partijiet minn erbgħa ($\frac{3}{4}$) tħallashom is-soċjetà konvenuta.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----